

G A L L I A.

Eius auctus repento cursu & horrendo sonitu refluit, ascendens ad hastæ longioris altitudinem, unde inexpectata hic incuriosis nautis solent accidere maris discrimina. Matrona, vulgo *Marne*, ingens flumen, neque ipso minus *Sequana*, cum quo Celtas, hoc est, Gallos, à Belgis dividebat. Nascitur in *Vogeso* monte, paulo supra *Lingonum* urbem, *Langres*, visisque post *Lingones* multis urbibus oppidisque, receptisque amnibus aliquot minoribus, ad pontem *Charentonium* supra *Parisios* *Sequana* miscetur. *Ligeris*, hodie *Loire*, amplior est reliquis, ut merito *pater fluviorum Gallie* audiat. Postquam varios populos terraque pervagatus fuit, exonerat se in Oceanum occidentalem, inter *Nannetes* & *Pictones*. *Garumna* sequitur, qui ex *Pyrenæis*, haud procul oppido, quod vulgo *Cadalup*, delapsus, nisi cum hiberno imbre aut solutis nivibus intumuit, diu vadosus & vix navigabilis fertur: at ubi obvius Oceani exæstuantis accessibus adiunctus est, iisdemque retro remeantibus suas illiusque aquas agit, aliquantum plenior, & quanto magis procedit, eo latior fit, ad postremum magni freti similis, nec majora tantum navigia tolerat, verum etiam more pelagi sæuentis exsurgens jactat navales, atrociter utique, si alio ventus, alio unda præcipitat. Hodie perlustratis cum aliis, tum *Tolosa* & *Burdigala*, mari se miscet Aquitanico, duarum fere leucarum ostio. *Garumnam* intrantibus occurunt scopuli arenacei, *Aselli cognominati*, septentrionalior nautis Belgis *Noorder Ezel*; australior, *Zuyder Ezel*. Ultimum locu Rhodano damus, fluvio scriptoribus omnibus & Græcis & Latinis notissimo. Gallis nuncupatur *Le Rhoſne*. Oritur haud procul *Danubii*, *Rheni*, *Arolæ*, *Ticini*, aliorumque fontibus, prope montem, qui vulgo *Briga*. Lacum *Lemanum* apud pagum *Novam-Villam* (*Neufville*) ingressus, servato fere colore, qui ab aquis *Lemanicis* differt, eundem permeat, & ad *Genevensium* oppidum egressus, rapido cursu pergens in mare mediterraneum erumpit, ostiis, ut hodie numerantur, quinque. Excipit Rhodanus *Arvam*; *Ararim*, hodie *Saone* vel *Sone*; *Isarim*, hodie *Iſere*; *Drunam*, qui hodie *Droma* est, vel *Droſne*; *Druentiam*, hodie *Durance*. Sed hæc de fluminibus in præsentia sufficiant: addemus nonnihil de finibus maritimis. Oceanus itaque Britannicus à septentrione, qua Angliae opponitur, eam pulsat, ut & ab occasu. A meridie in sinus Galliæ.

*De Regi-
mine Gal-
liae politico
hodierno.*

Rex.

Gallæ regimen omne ex triplici Reipublicæ forma compositum videtur: nimurum Monarchia, quæ est unius; & Aristocracia, quæ est regimen virorum gravium & prudentium, qui ad regni gubernacula electi sunt; & Democratia, sive regimine populari. Præter enim Regem, (quem sui non minus amant, quam metuunt) habet Principes & viros illustres, qui veluti frænum injiciunt Monarchi-

influit mare mediterraneum: utrumq; variis locis hic illic recipitur, quorum alii alii sunt insigniores. Eminet autem inter omnes cum primis ille ad Oceanum, qui Aquitanicus Æthico Geographo, & aliis, Tarbellicus Ancon elegantissime apud Lucanum vocatur. Sunt præterea & alii sinus, ad idem mare, nequaquam ignobiles, in quorum intimis recessibus constituta videamus oppida, Diepam, Constantiam, aliaq; nonnulla. Ad mare vero mediterraneum duplex est sinus à Gallia denominatus, *Major* & *Minor*. *Major* ea mediterranei maris pars appellatur, ubi se in illud Rhodanus exonerat. *Angulus Gallicus* hic sinus M. Portio Catoni olim dictus; *Gallicus Sinus* per excellentiam Livio, Iustino, aliisque historicis. Sinus autem *Minor* à Strabone collocatur ad promontorium montis *Pirenæi*, quod *Aphrodismum* dicitur. Hic Pomponio Melæ *Sal-sus* dicitur. Præter hosce jam dictos Antoninus in suo Itinerario etiam mentionem facit Gramblacitani sinus, eumque ponit ad Galliam Narbonensem.

Portus, ut hodie, qui ex recentioribus Geographis nullo negotio petuntur, sic & olim habuit Gallia celeberrimos: inter quos principem locum obtinuere Staliocanus, Vindana, Brivates, & alii quidam antiquis scriptoribus nominati. Mantissæ loco subjiciemus paucula de prisca Gallorum politia & œconomia: In illa *Vetus Po-litia*. hoc peculiare ab antiquis notatum, quod armati ad concilium publicum, in quo de rerum summa deliberabatur, venire soliti fuerint. Tradit quoque in Commentariis suis Cæsar, subita & repentina illorum fuisse decreta; & in consiliis capiendis mobiles, novis plerumque rebus studere. Quantum ad rem œconomicam attinet, testis est Cæsar, Gallos non pati liberos suos palam ad se redire, nisi postquam in eam ætatem adoleverint, ut munus militæ sustinere possint: adeo ut filium in puerili ætate, in publico, in conspectu patris adsistere, turpe ducant. Memorabile est, quod idem de Gallorum instituto domestico refert his verbis: Viri, inquit, quantas pecunias ab uxoribus dotis nomine acceperint, tantas ex suis bonis, estimatione facta, cum dote communicant: hujus omnis pecuniæ conjunctim ratio habetur, fructusque servantur. Vter eorum vita superarit, ad eum pars utriusque cum fructibus superiorum temporum pervenit. Viri in uxores, sicut in liberos, vitæ necisque habent potestatem.

cæ potestati, ne quicquam violenter in præjudicium suorum subditorum statuat. Duodecim siquidem Franciæ Pares, Concilium secretum, privatum, magnum: Parlamenta, Camera Rationalium, Aristocratores sunt. Ordines vero, qui quotannis in singulis provinciis conveniunt, Majoratus oppidorum, Scabinatus, Consulatus, Iurati, Capitulati, Democratiæ affines sunt. Dicimus autem regnum hoc ita divisum videri, non autem